

Diarienummer: 2021-1444

Klassificerings-ID: 1.2.3

Datum: 8 oktober 2021

Miljödepartementet

Remiss av Naturvårdsverkets skrivelse Förbättrad avfallsstatistik – behov, brister och vägen framåt.

dnr M2021/00372

Myndigheten för digital förvaltning (DIGG), som har i uppdrag att samordna och stödja den förvaltningsgemensamma digitaliseringen i syfte att göra den offentliga förvaltningen mer effektiv och ändamålsenlig, lämnar följande synpunkter.

Sammanfattning

DIGG har i huvudsak inte något att invända mot de förslag och bedömningar som görs i Naturvårdsverkets skrivelse, men vill sammanfattningsvis framföra följande synpunkter:

- DIGG ser positivt på att Naturvårdsverket beskriver ett flertal initiativ och ambitioner som relaterar till förbättrad avfallsstatistik, både hanteringen av information som samlas in och delas, samt relaterade tjänster.
- DIGG ser dock att det saknas en övergripande fokus på att se data som en bredare resurs än vad som ryms inom Naturvårdsverkets uppdrag, särskilt relaterat till den kommande öppna data lagen och det arbete som påbjuds kring att tillgängliggöra information för vidareutnyttjande och den övergripande nyttan med strukturerad information.
- DIGG vill också uppmärksamma på att ett större fokus på skillnaden mellan de underliggande datamängderna och den statistik som skapas av densamma kan vara värdeskapande för såväl den interna verksamhetsutvecklingen som för bredare innovationsmöjligheter i samhället.

- DIGG ser flera kopplingar till uppdrag hos DIGG och vill uppmuntra till ökad dialog.

DIGGs synpunkter

Avfallsstatistik och den digitala strukturomvandlingen

DIGG välkomnar initiativet till förbättrad avfallsstatistik och ser att den här typen av förbättringsarbete ligger i linje med ambitionerna för den digitala strukturomvandlingen. Just information om avfallshantering har ju också en viktig roll i arbetet mot hållbar utveckling i Sverige och internationellt. DIGG ser att Naturvårdsverkets hantering av avfallsinformation är en viktig pusselbit i den digitala strukturomvandlingen¹ som sker i Sverige idag, där data ses som en grundpelare i arbetet och en viktig resurs för framtiden. Samverkan inom ”Smart miljöinformation” och dess förändringsmål som skrivelsen hänvisar till ser DIGG är ett särskilt positivt och bra initiativ mot denna digitala transformation.

Den nya öppna data lagen och kringliggande initiativ

Det hade varit önskvärt om skrivelsen inkluderat information om direktivet om öppna data och vidareutnyttjande av information från den offentliga sektorn från 2019². DIGG vill upplysa om att Öppna data-utredningen har gjort en översyn över rättsliga förutsättningar för informations- och datadelning samt gett förslag på nödvändiga författningsändringar³. Förslaget förväntas ha påverkan på hur information för vidareutnyttjande tillhandahålls från offentliga verksamheter och offentliga bolag. Effekterna av hur detta kan påverka Naturvårdsverkets arbete med data och statistik vore önskvärt att ta höjd för i de framförda förbättringsförslagen.

Ökat fokus på data som resurs för framtiden

För att nyttan i det datadrivna och globalt uppkopplade samhället ska realiseras krävs en ökad grad av tillgänglig och användbar information, samtidigt som kraven på att skydda data och information som bedöms som skyddsvärd ska beaktas. På EU nivå lyfter man vikten av att se data som resurs bl.a. för statistik.

DIGG ser här att ett större fokus på de underliggande datamängderna för statistiken, och hur de kan hanteras på ett strukturerat sätt, kan skapa nya möjligheter för

¹ <https://www.vinnova.se/publikationer/sveriges-forutsattningar-i-den-digitala-strukturomvandlingen/>

² (EU) 2019/1024

³ Innovation genom information, SOU:2020:55

effektiviseringar, innovationer och annat nyttskapande inom avfallshanteringsområdet.

Koppling till DIGGs pågående arbete

DIGG vill påtala att det finns flera beröringspunkter mellan Naturvårdsverkets verksamhetsutveckling och arbeten som DIGG leder och samordnar, bl.a.: arbetena med att etablera en förvaltningsgemensam digital infrastruktur för informationsutbyte⁴, ett nationellt ramverk för grunddata⁴, att främja delning och nyttiggörande av data⁵, samt samordningen av Single Digital Gateway⁶. DIGG välkomnar därför förslaget om att underlätta informationsutbyte mellan tillsynsmyndigheter i frågan om gränsöverskridande avfallstransporter.

Här ser DIGG t.ex. ytterligare möjligheter att förbättra informationsutbytet genom att jobba i ökad grad mot standardiserade och maskinläsbara informationsmängder som grundresurs för avfallsstatistik. Överlag ser DIGG stora möjligheter till värdeskapande samverkan med Naturvårdsverket i dessa frågor.

Synpunkter på kap 2: Statistik och vissa rättsliga förutsättningar

För att hantera utmaningar med sekretessrelaterade uppgifter vill DIGG påtala vikten av att offentliga organisationer, redan från det att data skapas och samlas in, behöver ha en beredskap för att hantera, bevara och tillgängliggöra data. Data är en gemensam resurs. För att ta tillvara digitaliseringens möjligheter behövs en helhetssyn på informationshantering och en ökad proaktivitet. Det är en viktig del i princip nummer 13 i "Svenskt Ramverk för Digital Samverkan⁷": Ha helhetssyn på informationshantering.

Synpunkter på kap 3: Behov av uppgifter för statistik och rapporteringar

DIGG vill påtala skillnaden i behov av avfallsstatistik som härrör till uppfyllandet av Naturvårdsverkets egna uppdrag och de behov av data och statistik kring avfallshandling som kan finnas i det bredare samhället. Särskilt frågan om öppna offentliga data visar på att offentliga aktörer idag i högre utsträckning behöver inkludera externa behov av data. Öppna data direktivet klassar också dataområdena "jordobservationer och miljö" och "geodata" som särskilt värdefulla dataområden med särskilda krav på tillgängliggörande i maskinläsbara format.

⁴ <https://www.digg.se/utveckling-av-digital-forvaltning/digital-infrastruktur> (inkl. grunddata)

⁵ <https://www.digg.se/utveckling-av-digital-forvaltning/oppna-och-delade-data>

⁶ <https://www.digg.se/utveckling-av-digital-forvaltning/samordning-sdg>

⁷ <https://www.digg.se/utveckling-av-digital-forvaltning/svenskt-ramverk-for-digital-samverkan>

Synpunkter på kap 4: Så här tillgodoses behoven idag

DIGG vill här uttala ett stöd för Naturvårdsverkets ambition att verka för en samlad informationshantering där data samlas in endast en gång och i strukturerat och maskinläsbart format, och deras fokus på ökat tillgängliggörande till en bredare målgrupp.

Synpunkter på kap 5: Brister vid insamling och sammanställning av uppgifter för statistik och rapportering

DIGG ser att svårigheterna att dela uppgifter (information och data) med andra aktörer kan underlättas genom ett ökat fokus på strukturerad och maskinläsbar information. Särskilt vill DIGG uppmärksamma att ett arbete med att tillgängliggöra information för vidareutnyttjande också leder till förbättrade möjligheter att skilja ut känslig information (tex sekretessklassad information och persondata) från icke-känslig information, vilket kan vara relevant för Naturvårdsverkets utmaningar med att dela uppgifter mellan myndigheter.

Synpunkter på kap 6: Tänkbara lösningar, en framåtblick

DIGG vill framhålla Sveriges dataportal som en del av helhetslösningen för avfallsstatistik. Sveriges dataportal samordnar och tillgängliggör datamängder som tillhandahålls av offentliga och privata organisationer. Dataportalens funktion erbjuder en digital infrastruktur som kan finnas till även för framtida datadelning mellan olika aktörer inom avfallssfären. Dataportalen skulle även kunna ses som en framtida portal för medborgares tillgång till offentlig information.

DIGG ser att Svenska Miljörapporteringsportalen (SMP) bör utvecklas i enlighet med Naturvårdsverkets ambition uttalad i kap 4 (en samlad informationshantering), och även i möjligaste mån bör utgå ifrån dataspecifikationer⁸ så att information samlas in på ett strukturerat sätt redan från början.

⁸ <https://www.digg.se/utveckling-av-digital-forvaltning/oppna-och-delade-data/offentliga-aktorer/nationella-principer>

Detta yttrande har beslutats av generaldirektören Anna Eriksson. I den slutliga handläggningen har också specialisten på öppna data Josefin Lassinantti, informationsarkitekten inom grunddata Mattias Ekhem, och leveransledaren Viktoria Hagelstedt deltagit. Föredragande har varit handläggare Romana Culjak.

Anna Eriksson